

Normatywne aspekty lasów społecznych w ujęciu prywatnego gospodarstwa leśnego

Marek Geszprych

Polski Związek Zrzeszeń Leśnych, Sękocin Stary 3B/2, 05-090 Raszyn

kancelaria@geszprych.pl

We współczesnych czasach podkreślane jest, że powołanie tzw. lasów społecznych jest strategicznym krokiem, który może przynieść długoterminowe korzyści ekologiczne, społeczne i ekonomiczne zwłaszcza dla osób zamieszkujących aglomeracje miejskie i obszary okołomiejskie. Tworzenie „lasów społecznych” związane jest z realizacją tzw. pozaprodukcyjnych funkcji lasów. Stan ten jakkolwiek wynikający z oczekiwań nie wpisuje się w powszechnie obowiązujące regulacje prawne oraz napotyka na trudności wynikające z aspektów prawno-politycznych. Należą do nich następujące uwarunkowania:

1. W ustawowym określeniu „trwale zrównoważonej gospodarki leśnej” pojawia się nieunormowane w polskim systemie prawnym pojęcie „funkcji”, a także bliżej nieokreślone pojęcie „równowagi ekosystemów leśnych”. Funkcje lasu zostały zdefiniowane jedynie w Polityce Leśnej Państwa oraz wymieniane są w orzecznictwie sądowo-administracyjnym. Funkcjom lasu poświęcona jest również bogata literatura nauk leśnych, a także akty Parlamentu Europejskiego i innych podmiotów europejskich. W przeciwieństwie do polskich uwarunkowań faktyczno-prawnych funkcje leśne zostały unormowane w wielu regulacjach krajowych, w tym m.in. regulacjach państw sąsiednich, tj. niemieckich, czeskich czy słowackich.
2. Prywatne gospodarstwo leśne nawiązuje do uwarunkowań związanych z indywidualnym gospodarstwem leśnym. Motorem dla naukowych badań poszukiwawczych „indywidualnego gospodarstwa leśnego” jest unormowanie konstytucyjne odnoszące się do „gospodarstwa rodzinnego stanowiącego podstawę ustroju rolnego państwa”. Określenie „indywidualnego gospodarstwa leśnego” nie jest zadaniem prostym, gdyż w prawie polskim nie uregulowano ani pojęcia „gospodarstwa leśnego”, ani pojęcia „nieruchomości leśnej”.
3. Trudno jest określać minimalne kryterium powierzchniowe „indywidualnego gospodarstwa leśnego”, a tym bardziej gospodarstwa leśnego, które mogłoby pełnić funkcje społeczne, ze względu na duże rozdrobnienie użytkowanych areałów. Choć określenie minimalnej powierzchni definicji lasu w regulacjach unijnych oraz przesłanki pragmatyczne wskazują, iż indywidualne gospodarstwa leśne powinny mieć powierzchnię większą niż 0,5 ha.
4. Problematyka gospodarki leśnej w zasadzie nie jest objęta prawodawstwem UE. Również fiaskiem kończą się dotychczasowe działania inicjujące przyjęcie światowej

konwencji o lasach. W Unii Europejskiej udało się jedynie opracować europejską strategię na rzecz lasów, która ma wpływ na lasy w krajach Unii i poza nią. Jednocześnie w ramach niektórych polityk wspólnotowych coraz częściej są przyjmowane programy i strategie, wydawane są opinie lub podejmowane są działania, które w mniejszym lub większym stopniu wpływają na lasy i sektor leśny.